

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2025-2026

Anul de studiu...III. / Semestrul...II..

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia
1.2. Facultatea	Istorie și Filologie
1.3. Departamentul	Istorie, Arheologie și Muzeologie
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii/calificarea*	Istorie/istoric (COR 263302), politolog (COR 263304), asistent cercetare în Istorie (COR 263308)

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Introducere în istoria elitelor medievale			2.2. Cod disciplină		I.3201	
2.3. Titularul activității de curs			Cosmin Popa-Gorjanu					
2.4. Titularul activității de seminar / laborator			Cosmin Popa-Gorjanu					
2.5. Anul de studiu	III	2.6. Semestrul	II	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	O	

3. Timpul total estimat

3.1. Numar ore pe saptamana	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	36	din care: 3.5. curs	24	3.6. seminar/laborator	12
Distribuția fondului de timp					Ore
a. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
b. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
c. Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					23
d. Tutoriat					4
e. Examinări					2
f. Alte activități					10

3.7 Total ore studiu individual (a+b+c)	73
3.8 Total ore activități universitare (d+e+f+3.4)	52
3.9 Total ore pe semestru	125
3.10 Numărul de credite**	5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Introducere în Istoria Veche Universală, Introducere în Istoria Medie Universală, Introducere în Istoria Medie a României, Istoria Bizanțului
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Videoproiector
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	Videoproiector

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C1 . Cunoșterea, înțelegerea conceptelor, teoriilor și metodelor de bază ale domeniului Istorie și ale ariei de specializare; utilizarea lor adecvată în comunicarea profesională; regăsirea informației editate despre trecutul istoric C5 Elaborarea de proiecte profesionale cu utilizarea unor principii și metode consacrate în domeniul Istorie; utilizarea conceptelor și a metodelor de bază ale cel puțin unei alte științe sociale sau umaniste, sau ale unei discipline de graniță între istorie și alte științe (antropologia istorică, istoria artei, economia, sociologia, filozofia etc.)
Competențe transversale	

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Introducerea studenților la Istorie în problematica istoriei elitelor europene medievale.
7.2 Obiectivele specifice	Cursul va prezenta aspectele fundamentale ale evoluției elitelor medievale și va oferi studenților posibilitatea de a aprofunda câteva aspecte esențiale ale dezbaterilor din cadrul istoriografiei internaționale din ultimele decenii. Familiarizarea studenților cu problematica și metodele de analiză a istoriei sociale medievale.

8. Conținuturi*

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. <i>Introducere în tematica cursului.</i>	Prelegere	2
2. <i>Aspecte teoretice și conceptuale în abordarea elitelor medievale și definiții ale elitelor în istoriografie și științele sociale.</i>	Prelegere	2
3. <i>Premisele apariției și dezvoltării elitelor medievale. Aristocrația senatorială și provincială în cadrul Imperiului Roman.</i>	Prelegere	2
4. <i>Elitele din Francia merovingiană</i>	Prelegere	2
5. <i>Problematica aristocrației în cadrul Imperiului Carolingian.</i>	Prelegere	2
6. <i>Evoluțiile elitelor în perioada post-carolingiană. Senioria. Fenomenul încaștelării</i>	Prelegere	2
7. <i>Nobilimea și aristocrația în Imperiul German (sec. X-XII)</i>	Prelegere	2
8. <i>Cultura cavaleriească medievală.</i>	Prelegere	2
9. <i>Dezvoltarea nobilimii în Boemia și Polonia în sec. XI-XIII.</i>	Prelegere	2
10. <i>Dezvoltarea nobilimii în regatul Ungariei (sec. XI-XII)</i>	Prelegere	2
11. <i>Dezvoltarea nobilimii în Ungaria și Transilvania (sec. XIII-XIV)</i>	Prelegere	2
12. <i>Aspecte ale dezvoltării elitelor medievale din Țara Românească și Moldova. Cnezi și boieri.</i>	Prelegere	2
Bibliografie (Recomandări) Airlie, Stuart, cap. 16, „The Aristocracy” în Rosamund McKitterick, New Cambridge Medieval History, vol II, c.700- c 900, Cambridge University Press, 2006, p. 431- 450. Aurell Martin, <i>Nobilimea în Occident (secolul al V-lea-secolul al XV-lea)</i> , traducerea din limba franceză Cătălina Gârbea, București, Editura Universității București, 2006. Barthélemy, Dominique, <i>Anul 1000 și pacea lui Dumnezeu. Franța creștină și feudală în anii 980-1060</i> , Iași, Polirom, 2002. Bouchard, Constance B., „The origins of the French Nobility: A Reassessment”, în The American Historical Review, 86/3 (Jun. 1981), p. 501-532.		

Fichtenau, Heinrich, <i>The Carolingian Empire</i>, trans. Peter Munz, Toronto, University of Toronto Press, 1978, p. 104-144. Freed, John B., "Reflections on the medieval German nobility", în <i>The American Historical Review</i>, 91/3 (Jun. 1986), 553-575. Geary, Patrick J., <i>Merovingienii. Europa înainte de Carol cel Mare</i>, trad. Cosmin Popa-Gorjanu, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2009, p. 130-137. Gurjewitsch, Aaron J., <i>Individul în evul mediu European</i>, Iași, Polirom, 2004, cap. VII, p. 185-204. Górecki, Piotr, "Words, Concepts, and Phenomena: Knighthood, Lordship, and the Early Polish Nobility, c. 1100 – c. 1350" în Anne J. Duggan, ed., <i>Nobles and Nobility in Medieval Europe</i>, Woodbridge, Boydell Press, 2000, p. 115-156. Leyser, Karl, "The German aristocracy from ninth to the early twelfth century. A historical and cultural sketch", în <i>Past & Present</i>, 41 (Dec. 1968), p. 25-53. Ostrogorsky, George, "Observations on the aristocracy in Byzantium", în <i>Dumbarton Oaks Papers</i>, Vol. 25 (1971), pp. 1-32. Popa-Gorjanu, Cosmin "Repere în istoriografia nobilimii medievale europene", în <i>Annales Universitatis Apulensis. Series Historica</i>, 13 (2009), p. 99-113. Idem, Introducere în istoria elitelor medievale. Note de curs, (fișier electronic pe CD la Biblioteca Universității). Idem, "The question of feudalism in Romanian Principalities in the Middle Ages", în Sverre Bagge, Michael H. Gelting, Thomas Lindkvist, eds., <i>Feudalism: New Landscapes of Debate</i>, Turnhout, Brepols, 2012, p. 217-232. Idem, "From Kenezii to Nobles Valachi: The Formation of Romanian nobility in the Banat. Fourteenth and Fifteenth Centuries", în <i>Annual of Medieval Studies at CEU</i>, 6 (2000), p. 106-120. (pdf. on academia.edu; revista în sala de periodice). Rady, Martyn, <i>Nobility, Land and Service in Medieval Hungary</i>, Palgrave, 2000. Reuter, Timothy, ed., <i>The Medieval Nobility. Studies on the ruling classes of France and Germany from the sixth to the twelfth century</i>, Amsterdam, New York, Oxford, North Holland Publishing, 1979. Wickham, Chris, <i>Framing the Early Middle Ages. Europe and the Mediterranean 400-800</i>, Oxford, 2005, p.153-258. Žemlička, Joseph, "Origins of Noble Landed Property in Přemyslide Bohemia" în Bak, János M., ed., <i>History and Society in Central Europe 2. Nobilities in Central and Eastern Europe: Kinship, Property and Privilege</i>, Budapest-Krems, 1994, p. 7-24. Robert Antonín and Jiří Macháček, eds., <i>The emergence of the nobility in East Central Europe between the Eighth and Thirteenth Centuries</i>, Routledge, 2026.		
8.2. Seminar-laborator		
1. Introducere. Organizarea seminariilor (două ore)		Două ore
2. Înțelegerea dintre un senior și un vasal. Relațiile castelanului Hugo cu comitele William V al Aquitaniei. Jane Martindale, „Conventum inter Willelmum Comitem Aquitanorum et Hugonem Chiliarchum”, în <i>English Historical Review</i>, 84/332, (1969), 528-548. (doua ore) (Jstor: http://www.jstor.org/stable/i224367?refreqid=excelsior%3A30e1f32b92f8d69dbc7c9f3b4a6d1f0b) Traducerea textului în limba română de Cosmin Popa-Gorjanu pe Teams.	Analiză de izvor. (traducerea în limba română a textului original, va fi furnizată de titularul de seminar)	Două ore
3. Dezbaterea cu privire la feudalism în istoriografia occidentală (I). Dominique Barthélemy, „La mutation féodale a-t-elle eu lieu? (note critique)”, în <i>Annales. Économies, Sociétés, Civilisation</i>, 47/3, (1992), p. 767-777. Bisson, N. Thomas, „The ‘Feudal Revolution’”, în <i>Past & Present</i>, 142 (1994), p. 6-42. (Jstor)	Analiză și dezbatere a argumentelor istorice.	Patru ore
4. Dezbaterea cu privire la feudalism în istoriografia occidentală (II). Bisson N. Thomas, „The ‘Feudal Revolution’: Reply”, în <i>Past & Present</i>, 155 (1997), 208-225. (Jstor) White, Barthélemy, Reuter Timothy, Chris Wickham, „The ‘Feudal Revolution’”, în <i>Past & Present</i>, 155 (1997), 177-208. (Jstor)	Analiză și dezbatere a argumentelor istorice.	Două ore
5. Bula de Aur a nobilimii din Ungaria (1222); Confirmarea privilegiului slujitorilor regali (<i>servientes regis</i>) (1267). Popa-Gorjanu, Cosmin, <i>Crestomație de istorie medie a românilor</i>, ediția a II-a revizuită și adăugită, Alba Iulia, Seria Didactica, 2014, p. 71-74, 87-89. (două ore)		Două ore
Bibliografie		

Popa-Gorjanu, Cosmin, *Crestomație de istorie medie a românilor*, ediția a II-a revizuită și adăugită, Alba Iulia, Seria Didactica, 2014, p. 71-74, 87-89.

Dominique Barthélemy, „La mutation féodale a-t-elle eu lieu? (note critique)”, în *Annales. Économies, Sociétés, Civilisation*, 47/3, (1992), p. 767-777.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile disciplinei aduc studenții acestui curs în contact cu rezultatele cele mai semnificative ale cercetărilor istorice cu privire la dezvoltarea elitelor medievale contribuind substanțial la familiarizarea lor cu metodele de cercetare și analiză ale istoriografiei internaționale. Atât cursul, cât și seminarul permit studenților să acumuleze cunoștințe și abilități care le permit să își gândească și construiască cariere științifice sau profesionale în acord cu așteptările comunității epistemice, ale asociațiilor profesionale și nu în ultimul rând, ale angajatorilor semnificativi din domeniul aferent programului.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<i>Întocmirea unui eseu sau a unei bibliografii adnotate pe o temă stabilită împreună cu titularul de curs.</i>	<i>Prezentarea orală a eseului sau a bibliografiei adnotate.</i>	60%
10.5 Seminar/laborator	<i>Parcurgerea bibliografiei și participarea activă la seminarii.</i>	<i>Participarea activă la seminar.</i>	40 %
10.6 Standard minim de performanță: Pentru promovarea examenului la această disciplină este necesară obținerea notei 5. Studenții trebuie să demonstreze stăpânirea conceptelor specifice istoriei elitelor medievale prezentate la curs și să integreze cunoștințele acumulate la curs cu cele descoperite prin consultarea literaturii secundare. Studenții trebuie să participe seminar și să îndeplinească sarcinile stabilite.			

Data completării
28.09.2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament
01.10.2025

Semnătura directorului de departament
Prof. univ. dr. Dumitran Daniel

